

Állásfoglalás a Hpt.-ben szabályozott pénzváltási tevékenység feltételei fennállásának megítéléséről

A kérelmező (**Kérelmező**) a Magyar Nemzeti Bank (**MNB**) állásfoglalását kérte arra vonatkozóan, hogy egy magyarországi székhelyű gazdasági társaság (**Társaság**) és annak ausztriai székhelyű, 100%-os tulajdonosa (**Anyavállalat**) között fennálló, a tényállásban ismertetett jogviszony a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCX-XXVII. törvény (**Hpt.**) alapján engedélyköteles pénzváltási tevékenységnek minősülhet-e.

I. TÉNYÁLLÁS

Kérelmező beadványában (**Beadvány**) előadta, hogy a Társaság bérgyártást végez az Anyavállalat részére és ezen kimenő számláit euróban állítja ki az Anyavállalat felé, így árbevételének legnagyobb része euróban keletkezik.

Ugyanakkor a Társaságnak magyar forintra is szüksége van (pl. bérköltségek, adók stb. rendezésére), azonban szeretné elkerülni, hogy forintot hitelt kelljen kérnie az Anyavállalattól ezen kötelezettségeinek teljesítésére. Az Anyavállalatnak lehetősége van – banki keretek között – kedvező kondíciókkal eurót forintra váltani. Ezen kedvező kondíciók azonban a Társaság számára nem elérhetőek, így az átváltást az Anyavállalat bonyolítaná a jövőben a Társaság számára, melynek feltételeit a felek szerződésben rögzítenék, beleértve az átváltási árfolyamokat is. Az ügylet havi gyakoriságú lenne, a pénzváltásért az Anyavállalat felárat nem számolna fel a Társaságnak.

Mivel a Társaság forintban könyvel, ezért szükséges a kiegyenlítéskor utalt euro összeget az aznapi devizás tételek értékelésére választott árfolyammal átváltani, ami nagy valószínűséggel eltér az Anyavállalat által használt árfolyamtól. Az így keletkezett árfolyamkülönbséget a Társaság pénzügyi műveletek ráfordításaként vagy pénzügyi műveletek bevételeként könyveli. Az Anyavállalat felé történő euro utalás is egy tranzakció lenne, illetve az Anyavállalattól a Társaság felé történő forint átutalás is egy külön tranzakció lenne.

A fenti ügyleten (Anyavállalat havi forint utalása és a Társaság euro utalása) kívül az Anyavállalat heti szinten utal a Társaság számára eurót a számlák kiegyenlítésére, hogy a már említett bérgyártásról szóló számlákat kiegyenlítsse. Mivel a Társaság kimenő számláinak összege meghaladja az Anyavállalattól befogadott számlák összegét, ezért a különbséget az Anyavállalat euróban utalja a Társaság részére. Annak érdekében, hogy az oda-vissza utalások banki költségeit csökkenteni tudják, a társaságok szeretnék egymással szemben elszámolni a két kötelezettséget és csak az elszámolás után fennálló egyenleget utalnák.

II. A JOGKÉRDÉS

2.1.

Az I. pontban leírt tevékenység engedélyköteles pénzváltási tevékenységnek minősül-e, ha igen, milyen feltételek teljesülése esetén kaphatja meg az engedélyt a Társaság?

2.2.

Jogszerűen jár-e el a Társaság, ha az Anyavállalattól kapott forint ellenértékeként azt az euró összeget utalja át, amit az Anyavállalat a saját bankjának a forint vásárlás ellenértékeként kifizetett?

III. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Az MNB előre bocsátja, hogy a Beadványban leírt tényállás kevés információt tartalmaz, így a kérdés kapcsán jogi vélemény csak általánosságban, elvi jelleggel adható; továbbá az adó- valamint számviteli jogszabályok rendelkezéseinek értelmezése – különös tekintettel a fenti 2.2. kérdésre – a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. CXXXIX. törvény 39. §-ából következően nem tartozik az MNB feladatkörébe, illetve az a Kérelmező által a Beadvány mellékleteként becsatolt, a tényállásra vonatkozó Nemzeti Adó- és Vámhivatal (**NAV**) szakmai véleményében már értékelésre került. Az MNB tehát jelen válaszában a felvetett kérdéseknek a Hpt.-ben foglaltak alapján történő vizsgálatára szorítkozik.

A II.2.1 pontban foglalt jogkérdésben felvetett pénzváltás fogalmát a Hpt. 6. § (1) bekezdés 92. pontja határozza meg. „92. pénzváltási tevékenység: külföldi fizetőeszközök adásvétele a törvényes fizetési eszköz ellenében, valamint külföldi fizetési eszközök adásvétele külföldi fizetési eszközök ellenében. Nem minősül pénzváltási tevékenységnek a pénzforgalmi szolgáltatáshoz kapcsolódó pénznemek pénzforgalmi szolgáltató által történő átváltása, a külföldi pénznemre szóló, forgalomban lévő, vagy forgalomban lévőre még átcserélhető pénzermék és bankjegyek numizmatikai célú

forgalmazása, valamint belkereskedelemben az áruval, vagy szolgáltatással kapcsolatos ügyletekre vonatkozó fizetések teljesítése;”

Ahogy arra az MNB korábbi állásfoglalásaiban¹ már rámutatott, a pénzváltási tevékenység tárgya csak készpénz lehet. Az idézett definícióból kitűnik, hogy a pénzváltás külföldi fizetőeszközök azonnali adásvételét jelenti (forint ellenében), külföldi fizetőeszköz alatt pedig a devizakorlátozások megszüntetéséről, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2001. évi XCIII. törvény (**Devtv.**) 2.§ 4. és 6. pontjaiból következően gyakorlatilag a valutát (külföldi pénzt) értjük.

Ezt közvetett módon a pénzváltási tevékenységről szóló 297/2001. (XII. 27.) Korm. rendelet (**Korm. rendelet**) szabályai is alátámasztják, így különösen a nyilvántartási, bizonylati szabályok, amelyek körében a Korm. rendelet 22.§ (1) bekezdés c) pontja „kifizetett forintellenértéket” említ a vételi bizonylat egyik tartalmi elemeként, nem pedig „átutalt” ellenértéket, továbbá a Korm. rendelet 28.§-a sérült „bankjegyekkel” kapcsolatos eljárást szabályozza, amely egyértelműen a pénzváltás tárgyának fizikai pénzként való megjelenésére utal.

A pénzváltási tevékenység határait – negatív oldalról – egy másik pénzügyi szolgáltatási tevékenység, a Hpt. 3.§ (1) bekezdés h) pontjában szereplő „valutával, devizával – *ide nem értve a pénzváltási tevékenységet* –, váltóval, illetve csekkel saját számlára vagy bizományosként történő kereskedelmi tevékenység” szabja meg. A két tevékenység elhatárolásának alapja, hogy míg utóbbinál a valutával történő kereskedés pénzforgalmi számlán történik, addig a *pénzváltás esetén a valuták adásvétele nem számlaforgalom keretében, hanem pénzeszközök fizikai adásvétele útján valósul meg.*

A Beadványban bemutatott tényállás szerint, az MNB rendelkezésére álló információk alapján a Társaság és Anyavállalata közötti elszámolások, a forint és euro kifizetések minden esetben átutalással történnek. Ebben a kizárólagos esetben – amennyiben tehát csak számlapénz és nem készpénz tekintetében történik az átváltás euróról forintra, illetve forintról euróra – a leírt jogszabályi hivatkozások alapján a Társaság tevékenysége nem valósítja meg a Hpt. 3. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt pénzváltási tevékenységet.

A végzendő tevékenység azonban megvalósíthatja a már előzőekben említett, a Hpt. 3.§ (1) bekezdés h) pontjában szereplő „valutával, devizával – *ide nem értve a pénzváltási tevékenységet* –, váltóval, illetve csekkel saját számlára vagy bizományosként történő kereskedelmi tevékenység” végzését. Bár a Hpt. a fenti tevékenység egzakt definícióját nem határozza meg, a tényállásban leírt számlaforgalom keretében, átutalások útján bonyolított forint, ill. euró adásvétel a pénzügyi szolgáltatásnak minősülő devizakereskedelmi tevékenységbe tartozhat. E tevékenység üzletszerű folytatása pénzügyi szolgáltatásnak minősül, így annak üzletszerű végzéséhez a Hpt. 3. § (4) bekezdésében előírtak alapján az MNB engedélye szükséges.

Az üzletszerű tevékenység definícióját a Hpt. 6. § (1) bekezdés 116. pontja határozza meg: „116. *üzletszerű tevékenység: az ellenérték fejében nyereség, illetve vagyonszerzés végett – előre egyedileg meg nem határozott ügyletek megkötésére irányuló – rendszeresen folytatott gazdasági tevékenység.*”

Amennyiben a fenti fogalom-meghatározásban szereplő valamennyi jogszabályi feltétel együttesen megvalósul², akkor tekinthető az adott tevékenység üzletszerűnek, s ezáltal engedélyköteles pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek, ami azt jelenti, hogy a tevékenységet csak az MNB által kiadott alapítási és működési engedéllyel rendelkező pénzügyi intézmény végezheti. Ilyen típusú engedély azonban nem adható ki már megalapított társaságok részére, így amennyiben a Beadványban közölt tényállás e tevékenységet valósítaná meg, úgy az felvetné a jogosulatlanul végzett pénzügyi szolgáltatás gyanúját.

Ugyanakkor az MNB felhívja arra is a figyelmet, hogy a tényállásban bemutatott, a Társaság és Anyavállalat közötti devizaváltási tevékenység ún. csoportfinanszírozásnak is minősülhet, amely az MNB által kiadott engedély nélkül is

¹ [129027_honlapos_valt..pdf \(mnb.hu\)](#) és https://alk.mnb.hu/data/cms2451888/3278_honlapos_valt..pdf

² az MNB honlapján az üzletszerűség kérdéskörével kapcsolatosan számos állásfoglalás olvasható, melynek elérhetősége: <https://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalasok>, pl.: https://alk.mnb.hu/data/cms2487966/2059_csoportfinanszirozás_honlapra.pdf vagy https://alk.mnb.hu/data/cms2611905/83956_af_kozzetetel.pdf

végezhető, amennyiben a csoportfinanszírozási tevékenység alább ismertetendő elemei maradéktalanul megvalósulnak.

A Hpt. 6. §. (1) bekezdés 11. pontja szerint: „11. csoportfinanszírozás: anyavállalatnak leányvállalatokkal vagy ez utóbbiak egymás közötti, likviditási vagy allokációs célú közösen végrehajtott pénzügyi művelete;”. A Hpt. 5. § (2) bekezdése értelmében: „Pénzügyi intézménynek nem minősülő vállalkozás csoportfinanszírozást a Felügyelet engedélye nélkül is végezhet.”

A csoportfinanszírozás törvényi definíciójának alanyi oldalán anyavállalat és leányvállalat, illetve ez utóbbiak egymás közötti viszonya szerepel. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Szmt.) 3. § (2) bekezdés 1. pontjának értelmező rendelkezése szerint anyavállalatnak az a vállalkozó minősül, amely egy másik vállalkozónál (a továbbiakban: leányvállalat) közvetlenül vagy leányvállalatán keresztül közvetetten meghatározó befolyást képes gyakorolni, mert a tulajdonosok szavazatának többségével (50 százalékot meghaladóval) tulajdoni hányada alapján egyedül rendelkezik. Ugyanezen bekezdés 2. pontja értelmében leányvállalatnak az a gazdasági társaság értendő, amelyre az 1. pont szerinti anyavállalat meghatározó befolyást képes gyakorolni. Amennyiben a Társaság és az Anyavállalat az Szmt. szerinti fenti meghatározásoknak megfelelő viszonyban állnak egymással, akkor a csoportfinanszírozás definíciójának anyavállalat-leányvállalati fordulata megvalósul.

A csoportfinanszírozás további fogalmi eleme a likviditási vagy allokációs cél. Az MNB álláspontja szerint az anyavállalat és a leányvállalatok közötti ügyletkötések elsősorban abban az esetben tekinthetők a likviditás biztosítása érdekében végrehajtott pénzügyi műveleteknek, ha azokon keresztül a mindennapos folyamatos üzletmenet fenntartását, a mindenkori fizetőképességet és a szükséges likvid eszközöket biztosítja egyik csoporttag a másiknak. E körbe tartozik a rendelkezésre álló pénzügyi források, pénzeszközök központosított kezelése is, mely szintén a csoporton belüli likviditás biztosítását hivatott előmozdítani.

Amennyiben az ügylet célja kizárólag likviditási jellegű, vagyis az, hogy a Társaság a törvényes fizetőeszköz (euro) átváltását követően a mindennapos üzletmenetét (forintban) fenn tudja tartani és ennek érdekében mindenkori fizetőképessége biztosított legyen, úgy ez a fogalmi elem is fennáll.

Az allokációs cél magyarázatára semmilyen utalást nem tartalmaz a Hpt., de a szó nyelvtani értelméből kiindulva az valamely (jelen esetben csoporton belüli) szereplők között egy bizonyos forrás szétosztását jelenti. Az allokációs célú pénzügyi műveletek végzése a konkrét célzattól függetlenül gyakorlatilag bármilyen rendeltetésű általános vállalatfinanszírozási célt magában foglalhat. Így abba beleérthető bármilyen általános, csoporton belüli vállalatfinanszírozás vagy például az eszközvásárlási, beruházási célú hitelezés, projekthitelezés is.

A fentieknek megfelelően a likviditási vagy allokációs célzat a Beadványban részletezett esetben fennáll.

A jogszabályok nem rögzítik a pénzügyi művelet fogalmát, így nem egyértelmű annak meghatározása, hogy mely tevékenységek tartozhatnak ebbe a fogalomkörbe. A közösen végrehajtott pénzügyi művelet fogalma nincs taxatív módon meghatározva. Bár a Hpt. a csoportfinanszírozást a pénzkölcsönnyújtás fogalomkörébe sorolja, ennek ellenére csoportfinanszírozás mégsem kizárólag pénzkölcsön nyújtási ügylettel valósulhat meg, mivel a csoportfinanszírozás végrehajtott pénzügyi műveletek összességét jelenti, amely klasszikus hitelezés és egyéb más módon történő finanszírozás is lehet.

Jelen esetben a törvényes fizetési eszközök adásvételére vonatkozó ügyletek az Anyavállalat és a Társaság között olyan módon jönnek létre, hogy a Társaság a forintban teljesítendő fizetési kötelezettségei (adó, munkabér jellegű kifizetések stb.) teljesítéséhez szükséges fizetőeszközökkel nem, de az ellenértékének megfizetéséhez szükséges devizával rendelkezik. Az MNB álláspontja szerint a törvényes fizetési eszközök átváltására vonatkozó ügyletek közösen végrehajtott pénzügyi műveletnek tekinthetők, függetlenül attól, hogy annak nem klasszikus formái.

Amennyiben tehát a Társaság, illetve Anyavállalata nem minősül pénzügyi intézménynek (Hpt. 7. § (1) bekezdés), és a felek között az anyavállalati-leányvállalati kapcsolat fennáll, akkor a csoportfinanszírozás feltételei megvalósulnak és a Beadványban felvázolt ügylet nem engedélyköteles tevékenység. Ellenkező esetben vizsgálandó a Hpt.-ben foglalt feltételek fennállása, különös tekintettel az üzletszerűsége.